

Yếu tố tác động đến phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc hiện nay

Ngày nhận bài: 30/12/2025 | Ngày phản biện: 20/01/2026 | Ngày xuất bản: 22/05/2026

Tác giả: Nguyễn Đức Thuận (Trường Đại học Thông tin liên lạc)

Tóm tắt: Nhân tố chính trị - tinh thần là cội nguồn sức mạnh quyết định khả năng hoàn thành nhiệm vụ của Bộ đội Thông tin liên lạc. Bằng cách tiếp cận nghiên cứu định tính và các phương pháp phân tích - tổng hợp tài liệu, logic - lịch sử, so sánh và khái quát hóa, bài viết làm rõ nội hàm của nhân tố này; phân tích những yếu tố chủ yếu đang tác động đến việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc hiện nay; đồng thời xác định những yêu cầu cơ bản trong điều kiện hiện đại hóa Quân đội. Kết quả nghiên cứu cho thấy, phát huy nhân tố chính trị - tinh thần vừa là yêu cầu mang tính nguyên tắc, vừa là động lực nội sinh trực tiếp nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu và khả năng bảo đảm thông tin liên lạc kịp thời, chính xác, bí mật, an toàn của lực lượng.

1. Đặt vấn đề

Bộ đội Thông tin liên lạc là lực lượng chuyên môn kỹ thuật đặc thù, giữ vai trò nòng cốt trong bảo đảm thông tin liên lạc quân sự từ cấp chiến lược, chiến dịch đến cơ sở, góp phần bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ huy, hiệp đồng và xử trí kịp thời mọi tình huống của Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong giai đoạn mới của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, Quân đội ta tiếp tục được xây dựng theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; trong đó, Đảng xác định phải "xây dựng nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân vững chắc; xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, ưu tiên hiện đại hóa một số quân chủng, binh chủng, lực lượng" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2016).

Đối với Bộ đội Thông tin liên lạc, yêu cầu hiện đại hóa không chỉ đặt ra ở phương diện trang bị, công nghệ và tổ chức lực lượng, mà còn đòi hỏi phải xây dựng con người có bản lĩnh chính trị vững vàng, niềm tin, ý chí, động cơ và trách nhiệm nghề nghiệp cao. Các nghiên cứu gần đây đều khẳng định vai trò đặc biệt của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, trong đấu tranh chống các quan điểm sai trái, cũng như trong quá trình xây dựng Quân đội hiện đại (Nguyễn Trọng Nghĩa, 2026).

Xuất phát từ yêu cầu đó, bài viết tập trung trả lời câu hỏi nghiên cứu: Những yếu tố nào đang tác động đến việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc hiện nay và cần đặt ra những yêu cầu gì để phát huy nhân tố này trong điều kiện hiện đại hóa Quân đội? Trên cơ sở đó, bài viết làm rõ nội hàm của nhân tố chính trị - tinh thần, phân tích các yếu tố tác động chủ yếu, đồng thời xác định những yêu cầu cơ bản nhằm phát huy nhân tố này trong tình hình mới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng cách tiếp cận nghiên cứu định tính trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Các phương pháp chủ yếu được sử dụng gồm: phân tích - tổng hợp tài liệu, logic - lịch sử, so sánh, hệ thống - cấu trúc và khái quát hóa khoa học.

Đối tượng nghiên cứu là nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc và các yếu tố tác động đến việc phát huy nhân tố này. Phạm vi nghiên cứu tập trung vào giai đoạn hiện nay, gắn với yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tinh, gọn, mạnh, tiến thẳng lên hiện đại. Nguồn tư liệu được khai thác từ văn kiện của Đảng, tác phẩm kinh điển, công trình nghiên cứu và các bài viết khoa học, chính luận có liên quan.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Khái quát về nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc

Nhân tố chính trị - tinh thần là tổng hòa những giá trị tư tưởng, niềm tin, ý chí, tình cảm, trách nhiệm và động cơ hành động của con người trong hoạt động cách mạng;

phản ánh trình độ giác ngộ chính trị, bản lĩnh tư tưởng, ý thức tổ chức kỷ luật và tinh thần sẵn sàng cống hiến vì mục tiêu, lý tưởng đã lựa chọn. Đối với Bộ đội Thông tin liên lạc, nhân tố chính trị - tinh thần biểu hiện tập trung ở tư tưởng, bản lĩnh, tình cảm, niềm tin, ý chí chính trị và ý thức trách nhiệm của cán bộ, chiến sĩ; được hình thành, phát triển trên nền tảng tư tưởng, mục tiêu, đường lối chính trị của Đảng, bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa và truyền thống của Quân đội, của Binh chủng Thông tin liên lạc.

Về phương diện lý luận, chủ nghĩa Mác - Lênin khẳng định con người, với tư cách là chủ thể có ý thức, là nhân tố quyết định trong lịch sử; trong đó, yếu tố tinh thần tác động trực tiếp đến hiệu quả sử dụng các điều kiện vật chất của chiến tranh. V.I. Lênin nhấn mạnh: "Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quân chúng đang đổ máu trên chiến trường" (Lênin, 2005). Kế thừa và phát triển tư tưởng đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Không quân đội nào, không khí giới nào có thể đánh ngã được tinh thần hy sinh của toàn thể một dân tộc" (Hồ Chí Minh, 2011). Những luận điểm này cho thấy mối quan hệ biện chứng giữa yếu tố vật chất và yếu tố tinh thần, trong đó nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò định hướng, dẫn dắt và phát huy hiệu quả các nguồn lực khác.

Thực tiễn lịch sử cách mạng Việt Nam đã chứng minh sâu sắc giá trị của nhân tố chính trị - tinh thần. Trong các cuộc kháng chiến giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc, mặc dù phải đối đầu với những kẻ thù có ưu thế vượt trội về tiềm lực kinh tế và quân sự, quân và dân ta vẫn giành được thắng lợi nhờ phát huy cao độ lòng yêu nước, ý chí độc lập, tự chủ và niềm tin sắt son vào sự lãnh đạo của Đảng. Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam nói chung và Bộ đội Thông tin liên lạc nói riêng, nhân tố chính trị - tinh thần luôn là nguồn sức mạnh nội sinh quyết định, tạo nền tảng để cán bộ, chiến sĩ vượt qua mọi khó khăn, gian khổ, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Từ vị trí, chức năng và đặc thù nhiệm vụ, Bộ đội Thông tin liên lạc càng đòi hỏi phải được xây dựng vững mạnh về chính trị, tư tưởng. Truyền thống "Đi bất cứ đâu, hoàn thành bất cứ nhiệm vụ gì" được hun đúc qua nhiều thế hệ đã trở thành biểu hiện sinh động của nhân tố chính trị - tinh thần trong lực lượng thông tin. Trong điều kiện khoa học - công nghệ quân sự phát triển nhanh chóng, chính nhân tố này tiếp tục giữ vai trò định hướng, giúp cán bộ, chiến sĩ làm chủ trang bị hiện đại, giữ vững bản lĩnh trước

mọi tác động phức tạp của tình hình, qua đó không ngừng củng cố và phát huy sức mạnh tổng hợp của Binh chủng.

3.2. Những yếu tố tác động đến việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc hiện nay

Thứ nhất, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, tiềm ẩn nhiều nguy cơ mất ổn định, tác động trực tiếp đến nhiệm vụ quốc phòng, quân sự của đất nước. Trong bối cảnh xung đột quân sự, tranh chấp chủ quyền và các thách thức an ninh phi truyền thống, nhất là an ninh mạng, thiên tai, dịch bệnh, tiếp tục gia tăng, yêu cầu đối với khả năng sẵn sàng chiến đấu và bảo đảm thông tin liên lạc ngày càng cao (Nguyễn Tân Cương, 2025). Nếu nhân tố chính trị - tinh thần không được củng cố vững chắc, cán bộ, chiến sĩ thông tin rất dễ nảy sinh tâm lý dao động, ảnh hưởng đến ý chí và quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ.

Thứ hai, sự phát triển nhanh chóng của khoa học - công nghệ và các hình thức chiến tranh mới vừa tạo điều kiện thuận lợi, vừa đặt ra thách thức lớn đối với việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần. Quá trình hiện đại hóa nếu bị nhìn nhận phiến diện theo hướng tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí, trang bị có thể dẫn đến xu hướng xem nhẹ yếu tố con người, làm suy giảm ý thức rèn luyện bản lĩnh chính trị và tinh thần chiến đấu. Đối với lực lượng thông tin liên lạc, nếu không giữ vững lập trường tư tưởng, cán bộ, chiến sĩ có thể bị tác động bởi tâm lý "sốc công nghệ", ảnh hưởng đến nhận thức và thái độ trong thực hiện nhiệm vụ.

Thứ ba, mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế đang tác động ngày càng sâu sắc đến đời sống xã hội, trong đó có môi trường quân đội. Chủ nghĩa cá nhân, lối sống thực dụng và các sản phẩm văn hóa không lành mạnh có nguy cơ làm phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí chiến đấu của một bộ phận quân nhân, nhất là quân nhân trẻ (Lê Tuấn Anh, 2024). Đối với Bộ đội Thông tin liên lạc, lực lượng có tỷ lệ cán bộ, chiến sĩ trẻ cao, nếu thiếu sự giáo dục và quản lý chặt chẽ, những tác động tiêu cực này có thể làm suy giảm nhân tố chính trị - tinh thần và ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng thực hiện nhiệm vụ.

Thứ tư, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch ngày càng tinh vi, tập trung vào lĩnh vực tư tưởng, chính trị. Thông qua internet và mạng xã hội, các luận điệu xuyên

tạc, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng, kích động quan điểm phi chính trị hóa quân đội và phủ nhận vai trò của công tác chính trị trong quân đội được lan truyền dưới nhiều hình thức khó nhận diện (Bùi Tiến Sỹ & Trần Văn Quang, 2023). Nếu không được đấu tranh, ngăn chặn kịp thời, các thủ đoạn này sẽ tác động tiêu cực đến niềm tin, lập trường và bản lĩnh chính trị của cán bộ, chiến sĩ thông tin.

Thứ năm, những hạn chế, tiêu cực nảy sinh trong nội bộ đơn vị, dù chỉ mang tính cá biệt, cũng có thể ảnh hưởng đến niềm tin, tinh thần trách nhiệm và sự gắn kết tập thể. Vi phạm kỷ luật, suy thoái đạo đức hoặc biểu hiện thiếu gương mẫu của một số cán bộ nếu không được phát hiện, xử lý nghiêm minh sẽ làm xói mòn sức mạnh chính trị - tinh thần từ bên trong, ảnh hưởng đến hình ảnh và uy tín của Bộ đội Thông tin liên lạc.

Thứ sáu, phương pháp lãnh đạo, chỉ huy và điều kiện bảo đảm đời sống vật chất, tinh thần cho bộ đội có tác động trực tiếp đến việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần. Khi đời sống còn khó khăn hoặc năng lực, tác phong của đội ngũ cán bộ chủ trì chưa đáp ứng yêu cầu, tâm tư, tình cảm và ý chí phấn đấu của cán bộ, chiến sĩ sẽ bị ảnh hưởng. Ngược lại, nếu môi trường công tác dân chủ, đoàn kết, kỷ luật và đời sống được chăm lo tốt, nhân tố chính trị - tinh thần sẽ được củng cố và phát huy mạnh mẽ.

3.3. Yêu cầu phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc trong điều kiện hiện đại hóa

Quá trình hiện đại hóa Quân đội nhân dân Việt Nam đặt ra yêu cầu phải phát triển đồng bộ cả yếu tố vật chất - kỹ thuật và yếu tố con người; trong đó, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò nền tảng, quyết định phương hướng và hiệu quả của toàn bộ quá trình hiện đại hóa. Trong tiến trình đó, thông tin liên lạc quân sự được xác định là một trong những lực lượng được ưu tiên xây dựng hiện đại (Nguyễn Văn Trị, 2025). Điều này đòi hỏi phải đồng thời hiện đại hóa vũ khí, trang bị, phương thức bảo đảm thông tin và phát huy cao độ nhân tố con người, trước hết là nhân tố chính trị - tinh thần, để bảo đảm lực lượng thông tin có đủ phẩm chất, năng lực làm chủ khoa học - công nghệ quân sự hiện đại.

Thực tiễn cho thấy, Quân ủy Trung ương và cấp ủy đảng các cấp luôn coi xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị là nền tảng để nâng cao chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu trong tình hình mới (Nguyễn Trọng Nghĩa,

2026). Đối với Bộ đội Thông tin liên lạc, xây dựng đơn vị vững mạnh về chính trị, tư tưởng là điều kiện quyết định để khai thác hiệu quả các thành tựu khoa học - công nghệ, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ tác chiến trong chiến tranh công nghệ cao.

Từ yêu cầu đó, trước hết cần tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đảng, công tác chính trị trong toàn Binh chủng theo hướng thiết thực, hiệu quả, sát nhiệm vụ; tập trung giáo dục, bồi dưỡng cho cán bộ, chiến sĩ tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân; kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu, lý tưởng chiến đấu; đồng thời chủ động đấu tranh với các biểu hiện dao động, suy giảm ý chí chiến đấu, tự diễn biến và tự chuyển hóa trong nội bộ.

Cùng với đó, cần chú trọng rèn luyện cho bộ đội bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí vượt khó, tinh thần sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ; tăng cường đoàn kết, thống nhất nội bộ; phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ chủ trì các cấp. Việc quán triệt và thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 847-NQ/QUTW về phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới có ý nghĩa quan trọng, góp phần xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao (Trịnh Văn Quyết, 2022).

Đồng thời, cần gắn phát huy nhân tố chính trị - tinh thần với xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, chăm lo tốt đời sống vật chất, tinh thần của bộ đội, thực hiện dân chủ cơ sở, giữ nghiêm kỷ luật và đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Chỉ trên nền tảng đó, Bộ đội Thông tin liên lạc mới có thể phát huy đầy đủ phẩm chất chính trị - tinh thần, biến truyền thống thành động lực nội sinh để nâng cao chất lượng tổng hợp, xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong bối cảnh mới.

4. Kết luận

Trong bối cảnh hiện đại hóa Quân đội, việc phát huy nhân tố chính trị - tinh thần của Bộ đội Thông tin liên lạc vừa là yêu cầu mang tính nguyên tắc, vừa là điều kiện quyết định để lực lượng này hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ trong mọi tình huống. Trên cơ sở phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn, bài viết đã làm rõ nội hàm của nhân tố chính trị - tinh thần, nhận diện những yếu tố chủ yếu tác động đến quá trình phát huy nhân

tổ này, đồng thời chỉ ra những yêu cầu cơ bản đặt ra trong điều kiện hiện đại hóa Quân đội hiện nay.

Kết quả nghiên cứu cho thấy, phát huy nhân tố chính trị - tinh thần cần được tiến hành một cách toàn diện, đồng bộ, gắn chặt với đổi mới công tác đảng, công tác chính trị, xây dựng môi trường chính trị - tinh thần lành mạnh, nâng cao bản lĩnh chính trị, ý chí trách nhiệm và động cơ cống hiến của cán bộ, chiến sĩ. Thực hiện tốt những yêu cầu đó sẽ góp phần củng cố nền tảng chính trị - tinh thần vững chắc, tạo động lực nội sinh để Bộ đội Thông tin liên lạc nâng cao chất lượng tổng hợp, đủ sức hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao trong tình hình mới./.

Tài liệu tham khảo

1. Bùi Tiến Sỹ, & Trần Văn Quang. (2023, July 25). Đấu tranh, phản bác các luận điệu xuyên tạc về vai trò của công tác chính trị trong quân đội nhân dân Việt Nam. Cổng Thông tin điện tử Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên. <https://thainguyen.dcs.vn>.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2016). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII. Văn phòng Trung ương Đảng. tr.78-79.
3. Hồ Chí Minh. (2011). Toàn tập. Tập 4. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật. tr. 89.
4. Lê Tuấn Anh. (2024). Một số giải pháp phòng, chống chủ nghĩa cá nhân trong thanh niên quân đội, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Tạp chí Cộng sản. <https://www.tapchicongsan.org.vn>
5. Lênin, V. I. (2005). Toàn tập. Tập 41. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, tr. 147.
6. Nguyễn Tân Cương. (2025). Điều chỉnh tổ chức lực lượng "tinh, gọn, mạnh" - thành tựu nổi bật, tiền đề vững chắc xây dựng quân đội hiện đại. Báo Quân đội nhân dân. <https://www.qdnd.vn>
7. Nguyễn Trọng Nghĩa. (2026). Xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong giai đoạn mới. Báo Quân đội nhân dân. <https://www.qdnd.vn>.
8. Nguyễn Văn Trị. (2025). Bộ đội Thông tin liên lạc 80 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành. Báo Quân đội nhân dân Cuối tuần. <https://ct.qdnd.vn>.

9. Trần Chiến. (2024). Không thể xuyên tạc nhân tố chính trị tinh thần của đội ngũ sĩ quan trẻ trong Quân đội. Học viện Chính trị khu vực I. <https://hcma1.hcma.vn>.
10. Trịnh Văn Quyết. (2022). Toàn quân quán triệt và thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 847 của Quân ủy Trung ương. VietNamNet. <https://vietnamnet.vn>.